

METSZETEK

Társadalomtudományi folyóirat

FELHÍVÁS

PSZI-KOMPLEXUM

témakörben publikáció benyújtására

A pszi-komplexum „kétségbe esett” identitása

A pszi-komplexum (pszichológia, pszichiátria, pszichoterápia) a kortárs nyugati kultúra egyik nagy figyelemmel kitüntetett és olykor indulatos vitákkal kísért szférája. Fontosságára utal, hogy van, aki szerint a lelki egészséggel-betegséggel foglalkozó iparág lesz a következő fellendülési ciklus húzóágazata. Mindazonáltal komoly kétségek fogalmazódnak meg e diszciplínák státuszát, alapvetéseit, működés módját illetően.

A pszichológiának olykor a tudományos (*scientific*) státuszát kérdőjelezi meg. Mondván, a természettudományokban szokásos kutatási módszerek nem adekvátok az emberi lélek jelenségeinek feltárására; azaz, nyitott az a kérdés, hogy miféle tudás az, amelyet a pszichológia tudománya(i) létrehoz(nak). A lelki jelenség sajátosságainak feltárása hogyan helyezkedik el a „két (esetleg három) kultúrára” szakadt(?) tudásmezőben.

A pszichiátria évtizedek óta kritikák kereszttüzében áll. A neve önmagában véve is kérdéseket vet fel. Mi is gyógyító aktivitásának „tárgya”: a lélek, a személyiség, a szelf, a magatartás vagy az agy? Ha ez utóbbi, akkor milyen viszonyban van a neurológiával? A lelki betegségek vezető klasszifikációs rendszerei (DSM, ICD) állandó és meg-megújuló kétségek közepette működnek. Helyesen ragadják-e meg az egyes betegségfajtákat? Egyáltalán léteznek-e az elmebetegségek vagy ezek posztulálása pusztán a téboly modern nyugati kezelésének fő módja, amely inkább szolgál hatalmi érdekeket semmint, hogy az igazat ragadná meg a tébollyal kapcsolatban. A pszichiátriai gyógyító eljárások megosztottsága szomatikus (agyat manipuláló) és pszichoterápiás, az egyén egzisztenciális problémáiban segítséget nyújtó tevékenységekre nem csak a téboly sajátosságait, eredetét és kezelését illető nagyon különböző filozófiákat „testesítenek meg”, hanem ennek megfelelően igen eltérő technikákat is jelenítenek meg. Az utóbbi évtizedekben számos, a klasszikus orvosi paradigmán túlmutató elmélet és kezelési mód jelent meg (Voice Hearers Network, Intervoice Movement, Open Dialogue, posztpszichiátria stb.). Ezek képviselői olykor kifejezetten pszichiátria ellenesek, és emancipatorikus mozgalmakban öltönek testet, de még a kevésbé radikálisok is a pszichiátria intézményes újra pozicionálására

METSZETEK

Társadalomtudományi folyóirat

törekednek. Vannak, akik a pszichiátrián belül, mások a pszichiátrián kívül képzelik el egy „felhasználó barát” segítő rendszer működését. Viták folynak a pszichiátriai zavarok okait (biológiai vs. környezeti) illetően, a pszichiátriai tudás tudományos érvényességéről, az ipari befolyás erejéről és következményeiről, az intézményrendszer funkcióiról, ethoszáról, a személyzet és a betegek változó státuszáról.

A pszichoterápiák hatásosságát illetően nagyjából konszenzus van abban a tekintetben, hogy a *bona fide* terápiák hatásosak. Ám a hatásosság mibenlétét illetően továbbra is kérdéses az egyes terápiás technikák szerepe, vagy valamilyen, a technikákon túli közös tényezők dominálnak a terápiás sikerben. A pszichoterápiák és a pszichiátria viszonya medikális modellen kell, hogy alapuljon, vagy inkább a gyógyító ethosz teremtsen meg az együttműködés alapját és kereteit? Így vetődnek fel a szakmaiság, a szakmai kompetencia határok kérdései. Milyen tudás is az, amelyet a pszichoterapeuta működtet?

A fenti, a pszi-komplexumot illető kételyek alig-alig jelennek meg a fő sodorba tartozó magyar szakirodalomban. E színes vonulat magyar recepciójának színvonalas megalapozásaként, egyben bevezetőként szükséges lenne a humaniorák és a társadalomtudományok hozzájárulását megfogalmazni.

A tanulmányok formai követelményei letölthetők a következő linkről:
metszetek.unideb.hu

Leadási határidő: **2018. május 31.**

A tanulmányokat kérjük a következő elérhetőségre eljuttatni:

Bánfalvi Attila

banfalvi.attila@sph.unideb.hu